

**TURIZM YO'NALISHI TALABALARINING KOMMUNIKATIV KOMPETENSIYASINI
RIVOJLANTIRISH**

<https://doi.org/10.5281/zenodo.10394266>

Kabilova Zebo Babakulovna

*Termiz Davlat Universiteti Raqamli iqtisodiyot
biznes boshqaruvi va ekonometrika kafedrasida o'qituvchisi.*

Annotatsiya: *Ushbu tezisdagi, turizm yo'nalishi talabalarining kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirish haqida fikr va mulohazalar yuritiladi. Pedagogik va texnik ta'lim yo'nalishidagi tahsil olayotgan talabalar muloqatning psixologik xususiyatlari o'quv jarayonida o'rganiladi. O'quv jarayonining turizm talabalarining kommunikativ va tashkilotchilik qobiliyatlari va muloqati dinamikasining shakllanishi va rivojlanishining kasbiy motivatsiyaga bog'liqligi tahlil qilinadi va eksperimental o'rganiladi.*

Kalit so'zlar: *linguistik bilim, muloqot, kommunikatsion qobiliyat, turizm, talabalar, kommunikativ kompetensiya, axborot texnologiyalari.*

Kommunikativ kompetensiya odatda boshqa odamlar bilan kerakli aloqalarni o'rnatish va saqlash qobiliyatini anglatadi. Kompetensiya samarali muloqotni ta'minlaydigan bilim, ko'nikma va malakalar to'plamini o'z ichiga oladi. Ushbu turdagi kompetensiya aloqa chuqurligini va doirasini o'zgartirish, aloqa sheriklari tomonidan tushunish va tushunish qobiliyatini o'z ichiga oladi. Kommunikativ kompetensiya - bu to'g'ridan-to'g'ri o'zaro ta'sirlashish sharoitida shakllanadigan odamlar o'rtasidagi rivojlanayotgan va asosan ongli aloqalar tajribasi. Kommunikativ kompetensiyani takomillashtirish jarayoni shaxs rivojlanishi bilan bog'liq. Kommunikativ harakatlarni tartibga solish vositalari insoniyat madaniyatining bir qismidir va ularni o'zlashtirish va boyitish butun madaniy merosni rivojlantirish va ko'paytirish bilan bir xil qonunlarga muvofiq sodir bo'ladi. Ko'p jihatdan kommunikativ tajribani egallash nafaqat to'g'ridan-to'g'ri o'zaro ta'sir jarayonida sodir bo'ladi. Odam adabiyotdan, teatrdan, kinodan kommunikativ vaziyatlarning mohiyati, shaxslararo o'zaro munosabatlar muammolari va ularni qanday hal qilish to'g'risida ham ma'lumot oladi. Kommunikativ sohani o'zlashtirish jarayonida odam madaniy muhitdan kommunikativ vaziyatlarni og'zaki va vizual shakllarda tahlil qilish vositalarini oladi.

Bugungi kunda mustaqil fikrlaydigan, ijodiy faoliyat yuritadigan yoshlarni tarbiyalash asosiy vazifalardan biri bo'lib qolmoqda. Chunki ta'lim yoshlar ma'naviyatiga yaratuvchanlik baxsh etishi, o'sib kelayotgan yosh avlodning barcha orzu-umidlari zamonaviy ta'lim-tarbiya orqali ro'yobga chiqishi aniq va ravshandir. Ayniqsa turizm yo'nalishida ta'lim olayotgan talabalarining kommunikatsion qobiliyatlarini oshirish, ularning to'g'ri muloqot qila olish qobiliyatlari sayyohlarning ularni oson tushunishiga va turizm sanoatining ham

rivojlanishiga xizmat qiladi. Ta'lim tarbiya jarayonida ta'lim oluvchilarda muloqat qobiliyatining shakllanishi va kommunikativ qobiliyatlarning rivojlanib borishini va kasbiy motivatsiyaning shakllanishini o'rganish ta'lim samaradorligini aniqlab beruvchi omillardan biri hisoblanadi.

Innovatsion ta'lim texnologiyasi turizm sohasidagi ta'lim jarayonining samaradorligini oshirish va ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishning hozirgi tendentsiyalariga eng mos keladigan ta'lim faoliyati uchun shart-sharoitlarni yaratish uchun mavjud usullar va vositalarni qandaydir yangi yoki sifat jihatidan yaxshilashni o'z ichiga olgan ta'lim faoliyatini tashkil etish metodologiyasi. jamiyatning. Innovatsiyalar ta'lim faoliyati jarayonida ham rivojlanadi. O'quv jarayonida turizm yo'nalishi talabalarning nazariy va amaliy bilimlarini rivojlantirish amalga oshiriladi, keyinchalik ular innovatsiyalarni yaratish bilan bog'liq bo'lgan amaliy hayotning turli sohalarida qo'llanilishi mumkin.

Talabalarda shaxsida kasbiy ko'nikma va malakalarning shakllanishida motivatsiyaning o'rni muximdir. Chunki insonni xar kandy faoliyatga yo'naltiruvchi ichki kuch mavjud bo'lib, u bajarilayotgan ishning mazmun moxiyatiga o'ziga xos yo'nalish va ko'rsatmalarni beradi. Ayniqsa, turizm yo'nalishi talabalar uchun muvaffaqiyatli kommunikatsiya qila olish eng muhim vazifalardan biridir. Sababi shundaki, ular to'g'ridan to'g'ri sayyohlarlar bilan ishlashadi va ular nafaqat xorijiy balkim mahalliy sayyohlarga ham xushmuomala munosabatda bo'lishi zarur. Bu esa keyinchalik mamlakatimizga yanada ko'proq sayyohlar tashrif buyirishlariga ham positive ta'sir ko'rsatadi.

Xulosa. Turizm yo'nalishi talabalarining kommunikatsion qobiliyatlarini oshirish uchun bunday texnologiyalar an'anaviy va innovatsion texnologiyalardan foydalanishni o'z ichiga olgan texnika va vositalar majmuasiga asoslanadi: o'quv adabiyotlari bilan mustaqil ishlash, audiovizual, multimedia vositalaridan foydalanish, tabaqalashtirilgan o'qitish usullari. Ta'lim sohasidagi innovatsiyalar - ilg'or pedagogik tajribani amaliyotga joriy etish bilan bog'liq barcha narsalar. Zamonaviy ilm-fanda yetakchi o'rinni egallagan ta'lim jarayoni o'quvchilarga bilim, ko'nikma, ko'nikma berish, shaxs, fuqarolik fazilatlarini shakllantirishga qaratilgan. O'zgarishlar vaqt, ta'lim, ta'lim, rivojlanishga munosabatning o'zgarishi bilan belgilanadi. Kommunikativ o'zini o'zi takomillashtirish maqsadi aniq, ammo motivlar turlicha bo'lishi mumkin. Insonparvar yo'nalgan o'qituvchi uchun kommunikativ o'zini o'zi takomillashtirish nafaqat o'zi uchun o'zini o'zi yaxshilashda, balki samarali o'zaro munosabatni amalga oshirishning asosiy sharti sifatida kechishi kerak bo'lib, bu bolalarning rivojlanishiga, ularning individualliklari va o'ziga xosliklarini saqlashga yordam beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Oliy ta'limda faol va interaktiv ta'lim texnologiyalari (darslarni o'tkazish shakllari): darslik / komp. T.G. Muxin. - Nijniy Novgorod: NNGASU, 2013. - 97 p.
2. Zaxarova, I.G. Ta'limda axborot texnologiyalari: oliy ta'lim uchun darslik. darslik muassasalar / I.G. Zaxarov. - M.: "Akademiya", 2008., 338-bet
3. Kovalenko E.M. Ta'limdagi interaktiv texnologiyalar va elektron ta'lim elementlari // Ta'limni modernizatsiya qilish sharoitida interaktiv ta'limning zamonaviy tizimi. Ilmiy-metodik konferensiya materiallari; Janubiy Federal Universiteti). - Rostov-na-Donu: Janubiy federal universiteti nashriyoti.2020 - B.47-50.
4. Хуррамова, З., Тошалиева, С., & Туропов, Ж. (2007). Жаҳон иқтисодиёти ва хаақаро иқтисодий муносабатлар. Ўқув қўлланма. Қарши «Насаф» нашриёти 2007., 164 бет.
5. Toshaliyeva, S. (2023). AHOLI FAROVONLIGI DARAJASIGA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK KO 'RSATKICHLARINING TA'SIRINI MODELLASHTIRISH. Iqtisodiyot va ta'lim, 24(5), 163-168.
6. Toshaliyeva, S. T. P., & Avazov, A. T. (2023). THE ROLE OF ENTREPRENEURSHIP IN THE ECONOMIC AND SOCIAL DEVELOPMENT OF UZBEKISTAN. Educational Research in Universal Sciences, 2(8), 126-130.
7. Toxirovna, T. S., & Bahridinovna, N. M. (2023). Tadbirkorlikni tashkil etishning asosiy yo 'nalishlari. Journal of Science-Innovative Research in Uzbekistan, 1(3), 11-15.
8. Toxirovna, T. S., & Bahridinovna, N. M. (2023). INSON RESURLARINI BOSHQARISHNING ASOSIY MODELLARI. Journal of Universal Science Research, 1(6), 1057-1061.
9. Toshaliyeva, S. (2023). Forecasting the prospects for the development of regional small business. In E3S Web of Conferences (Vol. 449, p. 03003). EDP Sciences.
10. Тошалиева, С. (2022). ХУДУДИЙ КИЧИК ТАДБИРКОРЛИК ФАОЛИЯТИНИНГ РИВОЖЛАНИШ ИСТИҚБОЛЛАРИНИ ПРОГНОЗЛАШ: https://doi.org/10.55439/ECED/vol23_iss3/a33. Economics and education, 23(3), 220-227.
11. Тошалиева, С. Т. (2023, July). КИЧИК ТАДБИРКОРЛИК ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ХАЖМИНИ БАҲОЛАШДА ДИНАМИК ЭКОНОМЕТРИК МОДЕЛЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШ. In " CANADA" INTERNATIONAL CONFERENCE ON DEVELOPMENTS IN EDUCATION, SCIENCES AND HUMANITIES (Vol. 9, No. 1).
12. Хатамов, О., & Тошалиева, С. (2021). Методы и критерии социально-экономической оценки потенциала малого бизнеса в сурхандарьинской области. Экономика И Образование, (4), 215-224.
13. Хатамов, О., & Тошалиева, С. (2021). СУРХОНДАРЁ ВИЛОЯТИ КИЧИК ТАДБИРКОРЛИК САЛОҲИЯТИ НАТИЖАВИЙЛИГИНИ ИЖТИМОИЙ-ИҚТИСОДИЙ БАҲОЛАШ УСУЛЛАРИ ВА МЕЗОНЛАРИ. Economics and education, (4), 215-224.

14. Toshaliyeva, S. T. (2021). Economic and statistical analysis of the development of small business potential in Surkhandarya region. Экономика и предпринимательство, (4), 778-782.

15. Toshaliyeva, S. T. (2020). SOME QUESTIONS ABOUT THE IMPACT OF THE DIGITAL ECONOMY ON THE DEVELOPMENT OF ENTREPRENEURSHIP. Экономика и социум, (7 (74)), 63-69.

16. Toshaliyeva, S. T. (2020). THE CONCEPT OF «BUSINESS POTENTIAL»: ESSENCE, ECONOMIC SIGNIFICANCE. Theoretical & Applied Science, (3), 39-42.